

Felkészülés a téli időjárásra

Tisztelt budajenői lakosok! Az alábbiakban felhívjuk szíves figyelmüket néhány, a téli időszakkal járó fontos tudnivalóra, teendőre.

A téli időszak, a hóeltakarítás és síkosság-mentesítés gyakran állít az átlagosnál nehezebb feladatok elé minket. Ahhoz, hogy az önkormányzati törvényben előírt kötelezettségünknek az Önök meglegedésére gazdaságosan, hatékonyan és környezetünket védve eleget tudjunk tenni, szükségünk van az Önök együttműködésére is.

Ehhez kérjük, hogy

- Mindenki időben gondoskodjon a megfelelő síkosságmentesítő anyag beszerzéséről! Kérjük, e célra környezetkímélő anyagokat (pl. fahamu és faforgács) használjanak! Síkosság-mentesítés céljára zöld területen és közvetlen környékén **konyhasót használni tilos!**
- Mindenki gondoskodjon a saját ingatlana környezetének hóeltakarításáról és síkosság-mentesítéséről! Az ingatlan előtti, illetve az ingatlan megközelítését szolgáló járdák, járdaszakaszok, járda hiányában egy méter széles területsáv, lépcsők hó eltakarítását, síkossá- mentesítését az ingatlan tulajdonosa, illetve használója köteles elvégezni.
- Időben üríttessék ki a szennyvíztárolójukat, mert téli időszakban a szippantó járművek nem biztos, hogy meg tudják közelíteni az ingatlanukat!
- A kerti csapok és a lakatlan ingatlanok vízvezetékeinek elzárását követően, a fagyás következtében történő vízvezeték-sérülés elkerülése érdekében gondoskodjanak a víztelenítésről!
- Amennyiben lehetséges, ne hagyják járműveiket közterületen, hogy a hótoló járművek akadálytalanul tudjanak közlekedni! Arra is figyelni kell, hogy a hó súlyától faágak szakadhatnak le, és a parkoló gépjárművekben kárt okozhatnak.
- Mielőtt gépjárműbe ülnek, mérjék fel az időjárás aktuális és várható állását, gépjárművük műszaki állapotát, és saját vezetési felkészültségüket, és csak ezután induljanak útnak!

- Ősszel és télen a munkába jutás ideje is megnő, ezért fontos, hogy korábban induljanak el otthonról. A késéseket soha ne próbálják nagyobb sebesség megválasztásával behozni, mert ezzel szükségtelenül és aránytalanul nagy veszélybe sodorják saját, családtagjaik, valamint a többi közlekedő testi épségét és életét!

Belterületen a helyi közutakon a hó eltakarítása és az út síkossága elleni védekezés a települési önkormányzat feladata. Önkormányzatunk ezt a feladatot szerződött partnerrel látja el. Az ónos esőtől, jégtől vagy hótól síkossá vált közutakon szükség esetén akár naponta többször is elvégezzük a síkosság-mentesítést. A hóeltakarítást csak akkor tudjuk megkezdeni, amikor a hó vastagsága meghaladja a 10 cm-t.

A Kossuth Lajos utcán a Magyar Közút Nonprofit Zrt. látja el a hóeltakarítást és síkosság-mentesítést.

HASZNOS TANÁCSOK TÉLEN GÉPJÁRMŰVEL KÖZLEKEDŐKNEK

Az autó felkészítése

A megváltozott időjárási viszonyok és körülmények miatt Önnek is fel kell készítenie gépjárművét a nagyobb igénybevételre. Ezek a következők:

- Ha az átlaghőmérséklet $+7\text{ °C}$ alá csökken, illetve a csúszós, jeges utakon használjon téli gumit! A téli gumit úgy fejlesztették ki, hogy alacsony hőmérsékleten optimális a tapadási értéke. Téli gumival rövidebb a fékút. A nyomás a téli gumikban 0,2-0,3 barral legyen magasabb, mint a nyári abroncsokban, mert a túl alacsony nyomás hátrányosan befolyásolja a profil öntisztuló képességét. Ne használjon 4 mm-nél kisebb mintázat mélységű téli gumiabroncsot!
- Heves hóesés vagy fagyott hótakaró esetén jó szolgálatot tehet a hólánc, melyet érdemes a hajtott tengelyen lévő kerékre rakni, így kormányozható marad az autó. A hólánc feltételét és levételét érdemes még otthon kipróbálni, hogy a gyakorlatlanság ne okozzon problémát a hidegben.
- A téli időszakban a látási viszonyok gyakran rosszak, korán sötétedik, hosszabb ideig kell használni a gépjármű világítóberendezéseit, ezért nagyon fontos, hogy azok megfelelően működjenek.

- Az ablaktörő gumikat már a tél beállta előtt érdemes kicserélni, hiszen az elhasználódott gumi nem töröl megfelelően, csúsz, maszatol, és ezzel jelentősen romlik az üvegfelület átláthatósága.
- Töltse fel fagyálló szélvédőmosó folyadékkal a tartályt, legyen Önnél jégkaparó, jégoldó spray.
- Az akkumulátor esetében ellenőrizni kell a pólusok, vezetékek állapotát, és a töltöttségi szintet.
- Havas időszakban a gépkocsiban legyen hólapát, vontatókötél, és kis mennyiségű érdesítő anyag!

Útnak indulás

A gépjárművezetőknek tisztában kell lenniük azzal, hogy az őszi-téli közlekedési viszonyok más járművezetői magatartást követelnek:

- Útnak indulás előtt tájékozódjon az útviszonyokról (rádió, TV, ÚTINFORM: 06-1/336-2400 és www.utinform.hu)!
- Faluhelyen az őszi-téli időszakban előfordulhat, hogy a mezőgazdasági gépek sarat hordanak fel a közútra, amitől az csúszóssá válhat. Mezőgazdaságilag művelt területek mellett figyeljen erre a veszélyforrásra is!
- A fékút télen általában hosszabb, mint optimális időjárási viszonyok közötti fékezésnél. Óvatosan válassza meg a sebességet, ügyeljen arra, hogy a gépkocsiból nem mindig észlelhetők a lokálisan lefagyott területek. Vezessen lassabban, tartson nagyobb követési távolságot, kerülje a hirtelen fékezést és kormánymozdulatokat!
- Ne kockáztasson az előzésnél!
- Kerülje az elakadást! Kezdődő hófúvás, intenzív havazás esetén a legközelebbi lakott hely elérésekor helyezze biztonságba gépkocsiját, úgy várja be, míg az út ismét járható. Az elakadt járművek akadályozzák a hó eltakarítását és a legnagyobb gondosság esetén is kárt okozhatnak benne a munkagépek, vagy a ráekézett hó.

- Az elakadt gépkocsit lehetőleg ne hagyja az úton, vagy ha mégis, akkor értesítési helyet és módot jelöljön meg feltűnő, jól látható helyen!
- Hosszabb utazásnál nem árt, ha takarót, tartalék ruhát, némi ételt és meleg innivalót is becsomagol.
- Útközben időben gondoskodjon üzemanyagról, még rövid távolságra se induljon el kevés üzemanyaggal!
- Csak feltöltött mobiltelefonnal induljon útnak.
- Ne feledje, havazásban lecsökken a látótávolság, ezért mindig használja a tompított fényszórót vagy a ködlámpát!
- Ha a levegő hőmérséklete $+2^{\circ}\text{C}$ alá csökken, a megszokottnál is óvatosabban közlekedjen, hiszen bárhol előfordulhatnak jeges útszakaszok. Leggyakrabban azonban a légmozgásnak leginkább kitett hidakon, illetve a mélyebben fekvő útszakaszokon fordul ez elő. Ha az úttest nedves csillogása fényszórója fényében hirtelen matt fényűnek látszik, az biztos jele a burkolat jegesedésének.

Ha elakadt

A legtapasztaltabb és legjobban felkészült vezetővel is előfordulhat, hogy a hó fogságába kerül. Saját biztonsága érdekében érdemes megfogadnia néhány tanácsot:

- Ha elakadt, hívja a tűzoltóságot a 105-ös segélyhívó számon, vagy a 112-es segélyhívót! Mindenképpen maradjon a járműben, így megvédheti magát. Szabadítsa ki a kipufogót a hóból, fűtse be az autót és takarózzon be.
- Egyedül sose induljon el segítséget keresni!
- Alkoholt soha ne fogyasszon a hideg elleni védekezés céljából! Kezdeti élénkítő hatása után csökkenti a fizikai teljesítőképességet, fáradtságot, bágyadtságot okoz, illetve csökkenti a helyzetfelismerő- és ítélőképességet, ami ilyen helyzetben életveszélyes lehet.

A fentiek mellett még az alábbiakra kérjük Önöket:

- Azok, akik fával, vagy szénnel tüzelnek, időben gondoskodjanak a megfelelő mennyiségű tüzelő beszerzéséről!
- Mindenkinek legyen otthon legalább 2-3 napra való élelmiszer!
- A háztartásban található állatoknak is legyen néhány napra elegendő eleség!
- Figyeljünk egyedülálló, idős, krónikus betegségben szenvedő szomszédjainkra, embertársainkra! Amennyiben tudomására jut, vagy azt tapasztalja, hogy valaki segítségre szorul, azt jelezze önkormányzatunknál, vagy a rendőrségen!

A téli időjárás közeledtével fokozottan figyelhetőek meg bizonyos veszélyeztető hatások, amelyek másképpen jelentkeznek a közúton, lakott területen, szabadban tartózkodáskor és a kifejezetten a téli ünnepekhez kapcsolódó eszközöknél.

Az alábbi írás célja, hogy felhívjuk a figyelmet a téli közlekedés, sportolás és ünneplés biztonságára, nemcsak a veszélyek bemutatásával, hanem a javasolt megelőzési lehetőségek, követendő magatartási szabályok megismertetésével is.

A téli időszakban hatványozottan fontos az egymásra való odafigyelés. Az év többi szakában talán csak kellemetlenséget okozó problémák télen akár halálos veszéllyé is változhatnak. Figyeljünk rokonainkra, szomszédainkra, de figyeljünk azokra az ismeretlen embertársainkra is, akik otthontalanok, elesettek, vagy bármilyen okból segítségre szorulhatnak!

Ne szégyelljünk segíteni, vagy ha segíteni nem tudunk is, legalább értesítsük azokat, akik tudnak! Ne menjünk el a földön fekvő mellett!

A segítségkéréshez szükséges elérhetőségek:

Mentőszolgálat: www.mentok.hu

Rendőrség: www.police.hu

Katasztrófavédelem: www.katasztrofavedelem.hu központi, területi és helyi szervei

Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság: 06-1/ 469-4105

Egységes Segélyhívó Rendszer telefonszáma: 112

1. ÁLTALÁNOSÁGBAN A TÉLI IDŐJÁRÁS VESZÉLYEIRŐL ÉS AZ ÓVINTÉZKEDÉSEKRŐL

A közúti közlekedésben

A közúti közlekedés jellemző téli veszélyei a csúszós, jeges utak, a változó időjárási körülmények, a hótorlaszok, elzárt útvonalak, a csökkent látótávolság, valamint a kényszermegállások. A veszélyes helyzetek elkerülése és a bekövetkezett események kezelése érdekében a következőket javasoljuk:

- időjárási körülményeknek megfelelően megválasztott vezetési stílus és sebesség,
- téli gumik használata, hólánc, fagyálló folyadék,
- víz, takarók hosszú útra,
- feltöltött telefon, térkép, GPS, elemlámpa,
- működőképes fényszórók (ködlámpa),
- kényszermegállásnál a láthatóságról való megfelelő gondoskodás.(láthatósági mellény, fényvisszaverő csík)

Az épített környezetben

Havas időben összefagyott hó, az ereszcatornákról jég eshet a járókelőkre, a járdák és egyéb közlekedők síkossá válhatnak. A síkosság mellett a hó betakarhatja a járdaszegélyt és egyéb tereptárgyakat (gödrök, buckák), ami további veszélyforrásokat jelenthet (elbotlás, elesés, stb.).

A közlekedés során különösen kell figyelni mind a gépjárművezetőknek, mind a gyalogosan közlekedőknek a havas, jeges, csúszós útviszonyokra. A lefagyott tárgyak nehezebben, vagy egyáltalán nem mozdíthatóak, ehhez társul a csúszásveszély. A vizes kézzel megfogott fémfelületek hozzáfagyhatnak a bőrünkhöz, azok égéshez hasonló sérüléseket okozhatnak. Az ingatlanok, üzletek, vendéglátó-ipari egységek, elárusítóhelyek és társasházak előtt lévő járdaszakaszok (az ingatlan és az úttest közötti valamennyi járdaszakasz) folyamatos tisztántartásáról, a hó eltakarításáról, a síkos járdaszakasz (járda hiányában egy méter széles területsáv) hintéséről, sózásáról a tulajdonos/használó köteles gondoskodni.

Az ingatlan tulajdonosa/használója köteles a járdaszakasz melletti átereszeknek, árkoknak, csatornanyílásoknak hótól, jégtől és más lefolyást gátló egyéb anyagtól való megtisztításáról gondoskodni, valamint a veszélyes, lelógó jégcsapokra (táblával, felirattal) hívja fel a járókelők figyelmét, hívjon segítséget a jégcsapok biztonságos eltávolításához.

Biztonságos téli ünnepek

Minden évben előfordulnak karácsonyfa – vagy adventi koszorú miatti tüzesetek. Néhány tipp arra, hogyan lehet elkerülni, hogy az ünnepi hangulatból tragédia legyen.

A tüzesetekből származó tragédiák megelőzhetőek füstriasztó érzékelő felszerelésével. Fontos, hogy az érzékelők működését rendszeresen ellenőrizzük, a szükséges karbantartásokat (elemcsere, tisztítás) elvégezzük. A tűzvizsgálati statisztikák döntően két keletkezési okot regisztrálnak: az elektromos áramot és a nyílt lángot. A csillagszóró szikrái önmagukban nem tudják meggyújtani a fát, viszont ha rosszul helyezük el – hozzáér a tűlevelekhez, vagy a papírdíszekhez – a felizzó, szikrát vető része meg fogja gyújtani azokat, majd a fenyőfát! A viaszgyertya használatát lehetőleg mellőzzük a karácsonyfán! Tűzvédelmi szempontból nem javasolt a fenyőfán elhelyezett gyertyák meggyújtása, de ha már nyílt lángot használunk a fán, nagyon fontos az elővigyázatosság. Ajánlott alufólia tálcák készítése a fenyőfára helyezett gyertyák alá, így egyszerre lehet megakadályozni azt, hogy a viasz lecsöppenjen, vagy a gyertya eldőljön. Nagyon fontos, hogy a gyertyákat stabilan rögzítsék. Pirotechnikai eszközöket csak az arra kijelölt, legális eladóhelyen vásároljunk. Használatuk tűzveszélyes, emellett hirtelen erős zajt keltenek, ami ijedtséget, balesetet okozhat.

A forgalmazási helyeken szakképzett pirotechnikus dolgozik, aki felvilágosítást adhat a termék használatáról, amelyeket a balesetek elkerülése érdekében minden esetben be kell tartani. A pirotechnikai eszközöket csak a meghatározott időpontban (szilveszterkor), vagy külön engedély alapján lehet használni. A petárda használata és birtoklása tiltott! A fel nem használt, hibás vagy lejárt szavatosságú, továbbá a vevő által visszaadott tűzijátékot a forgalmazóhoz vissza kell szállítani, aki ezt köteles térítés nélkül visszavenni. Pirotechnikai terméket csak hatósági engedéllyel rendelkező, legális árusító helyen vásároljanak.

A segítségkérés szabályai – mit tegyünk ha mégis megtörténik a baj?

A karácsonyfatűz rendkívüli gyorsasággal terjed, akár egy perc alatt leéghet az egész fa. Egy átlagos méretű helyiség két-három perc alatt füsttel telítődhet és öt-tíz perc alatt teljesen kiéghet.

- Tűzvédelmi szempontból jelentős előnyt jelent, ha a lakásban van füstriasztó eszköz, tűzjelző berendezés, illetve tűzoltó készülék, ezek elősegítik a kezdeti tűz eloltását. Amennyiben lehetséges, akadályozzuk meg, hogy a tűz oxigénhez jusson, így a lángok nem terjednek tovább. Erre a célra alkalmas lehet a nem műszálas anyagból készült takaró, pokróc.

- Azonnal tárcsázzuk a 112-t, hívjuk a tűzoltókat!
- A legfontosabb, hogy nem szabad kockáztatni saját testi épségünket! Baj esetén az ember hajlamos a kapkodásra, pánikra. Gondoljuk át a fentebb leírtakat, s ezek tükrében tegyük meg a szükséges lépéseket családunk biztonsága érdekében!
- Csillagszórókat tilos épületből kidobálni, mert sérüléseket és károkat okozhatnak.
- Az erkélyeken lehetőleg csak nem éghető anyagokat tároljanak, ezzel megelőzhetik a felelőtlen emberek által kidobált csillagszórók, pirotechnikai termékek által okozott tüzesetek mind az erkélyen, mind azon keresztül a lakás területén.

II. BIZTONSÁGOS KÖZLEKEDÉS TÉLEN

A SZEMÉLY- ÉS TEHERGÉPJÁRMŰVEK TÉLI FELKÉSZÍTÉSE

Biztonságos vezetés téli időjárási körülmények között

A közlekedésben az őszi-téli időszak tudatos felkészülést igényel. Megváltoznak az út- és látási viszonyok, amelyekhez gyalogosoknak és autósoknak – minden közlekedőnek – alkalmazkodni kell.

Esőben jobban csúsznak a kerekek, megnő a féktávolság, a nagyobb vízfelületen a vízen csúszás veszélye fenyeget. Ha a hőmérséklet $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ fok alatti tartományba süllyed, akkor számítani kell arra, hogy a vizes-nedves útfelület lefagy. Ez még jobban növeli a csúszásveszélyt. A jeges-havas úton romlik a menetstabilitás és romlanak a látási viszonyok. Mint minden szezonváltáskor, most is itt az ideje a rendszeres időközönként elvégzendő karbantartásnak. Ha a szokásos feladatok mellett még néhány speciális teendőre is sort kerítünk, biztosak lehetünk abban, hogy a téli hidegben, a fagyos, csúszós utakon is biztonságosan autózhatunk. A legjobb ezeket még azelőtt elvégezni, hogy a hajnali fagyok beköszöntենek. Vegyük elő a negyedéves és féléves karbantartási listánkat, hogy semmi ki ne maradjon, s egészítsük azt ki a téli felkészülés teendőivel!

Hóláncc használata

- Heves hóesés vagy fagyott hótakaró esetén jó szolgálatot tehet a hóláncc, amelyet érdemes a hajtott tengelyen lévő kerékre rakni, így kormányozható marad az autó. A hóláncc feltételét és levételét érdemes otthon kipróbálni, hogy a gyakorlatlanság ne okozzon problémát a hidegben. Ez nem jelenti azt, hogy mindenkinek készenlétben kell tartani a hólánccot a tél beköszöntével, de azt tudni kell, amennyiben a „Hóláncc

használata kötelező” táblát kihelyezik az adott úton – „Hólánc használata kötelező tábla vége” tábláig – csak olyan járművek közlekedhetnek, amelyek legalább egy hajtott tengelyén a gumiabroncs hólánccal van felszerelve. Amennyiben e korlátozó jelzőtáblát közúti határátkelőhelyen helyezték el, csak azok a járművek léphetnek be területére, amelyeken készenlétben van legalább egy hajtott tengely gumiabroncsának felszereléséhez szükséges hólánc.

- Hóláncot csak havas, jeges úton szabad használni.

A ködlámpa használata

Nagyon sok autót lehet látni városon belül és azon kívül is ködlámpával közlekedni.

Ködlámpát csak ködben és sűrű hóesésben szabad használni, amikor az időjárási viszonyok nagyon lassú haladást tesznek lehetővé. Ködlámpát lakott területen belül használni nem szabad, pedig igen sok autós közlekedik lakott területen belül is tompított és ködlámpa párosítással nappal és sötétedés után is. Amikor egy másik autó utolért, kapcsoljuk le a hátsó ködlámpát! Nem fog nekünk jönni, mert már tud róla, hogy előtte halad egy lassabb jármű.

Mikor NE induljunk el az autóval?

- Téli időszakban fokozottan kövessük nyomon a közlekedési viszonyokról, valamint a várható időjárásról szóló híradásokat.
- Az időjárási viszonyokra nem bírunk befolyással, azok gyorsan és jelentős mértékben megváltozhatnak, esetenként rendkívüli időjárási körülményeket okozva. Ismerjük meg közvetlen környezetünk, illetve a tervezett útvonalunkat érintő viszonyokat, készüljünk fel szükség esetén az útvonal esetleges módosítására, illetve nézzük meg, hol van lehetőség biztonságos hosszabb idejű várakozásra (pl. benzinkút, pihenőhely, bevásárlóközpont).
- Nehéz téli időjárási viszonyok között mindig gondoljuk át, feltétlenül szükséges-e az utazás vagy esetleg átütemezhető.
- Ha a közlekedési hatóság vagy a katasztrófavédelem egyes útszakaszokra, vagy országos jelleggel riasztást ad ki, arra kérve a közlekedésben résztvevőket, hogy csak a legszükségesebb esetben induljanak el, kérjük, vegyék komolyan ezt a felhívást és halasszák el utazásukat.

Speciális felszerelések téli időjárásra

A gépkocsikat fel kell készíteni az évszakkal járó változásokra. A hidegben és a havas, jeges úton csak **téli gumiabroncsokkal** biztonságos a közlekedés. A nagy hidegben a nyári gumiabroncsok felülete megkeményedik, merevvé válik, így kevésbé tapad! Az út- és látási viszonyoknak megfelelően, körültekintőbben, lassabban vezessünk. Számítani kell arra, hogy az autó megcsúszik, s tisztában kell lenni azzal, hogy a féktávolság jelentősen megnövekedhet!

Ha útra kelünk, tanácsos az induláskor a gépjárművet teletankolni, az ablakmosót **fagyálló folyadékkal** feltölteni, az **akkumulátor** kapacitását ellenőrizni, **hólánccot**, illetve **hólapátot** vinni. Az előzőeken túl tanácsos némi **ételről** és **italról**, **meleg ruházatról** és meleg takaróról gondoskodni, ugyanis hóban történő elakadáskor, vagy nagyobb torlódások esetén, illetve hosszabb úton ezek jó szolgálatot tehetnek. A feltöltött **mobil telefont** is vigyük magunkkal. Ajánlatos a rádiók közlekedési információs adásait hallgatni.

A téli közlekedés különösen nagy veszélyt jelent a motorkerékpárosokra, amellyel sajnos sokan nincsenek tisztában. A motorkerékpár karbantartása, a megfelelő ruházat kiválasztása komoly odafigyelést igényel, maga a motorozás pedig különösen nagy rutint követel meg. Tíz fok alatti hőmérsékletben különösen fontos, hogy az akkumulátor megfelelő állapotban legyen! A motorblokk lassabban éri el az üzemi hőmérsékletet.

A csúszós utak és a hóesés a közúton a gyalogosokra is veszélyt jelenthetnek. A csúszós úton való közlekedés, az eleséstől való félelem miatt kevésbé figyelnek a közlekedés más résztvevőire. A járművek fékezéskor megcsúszhatnak, nehezebben tudnak megállni.

Ilyenkor a járművezetőknek az átlagosnál is fokozottabb óvatossággal kell a gyalogosokra figyelni, bizonyos esetekben áthaladásukat segíteni kell.

Sokéves tapasztalat, hogy a megváltozott téli körülmények (hó, eső, hideg stb.) miatt megnő a közúti balesetek, azon belül a tragédiák száma. A téli időszakban közlekedjünk fokozott figyelemmel!

Síkosság-mentesítés

A téli havazás a városlakók számára nem jelent mindig felhőtlen boldogságot. A havas, latyakos, jégbordás, vagy ónos esőtől csúszós utak, járdák, burkolatok nemcsak az autósok, hanem a gyalogosok számára is lelassult közlekedést, parkolási gondokat,

egyéb veszélyeket, olyan kellemetlenségeket jelentenek, amiktől a lehető leggyorsabban szabadulnának.

Statisztikák szerint évente átlagosan 50-60 olyan nap van, amikor a települések közútjaira hullott hó eltávolításáról, az utak síkosság-, és csúszásmentesítéséről gondoskodni kell. A munkát az adott út kezelője végzi, módszereik között a felületéresítés és az olvasztásos eljárás egyaránt szerepel.

Budajenőn egy helyi vállalkozó látja el az utak síkosság-mentesítését.

Míg az úttest burkolatának tisztításáról az út fenntartójának, a járda tisztántartásáról az ingatlan tulajdonosának, kezelőjének, használójának kell gondoskodnia. Ha a járda mellett zöldsáv is van, az úttestig terjedő teljes terület letakarítása az ő feladata. A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) kormányrendelet 2010. szeptember 1-jén hatályba lépett bekezdése előírja, hogy belterületi közterületen – az úttest kivételével – a síkosság-mentesítésre olyan anyag használható, amely a közterületen vagy annak közvetlen környezetében lévő fás szárú növény egészségét nem veszélyezteti. Ez azt jelenti, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a síkosság-mentesítési munkák során a kerékpárutak, a gyalogutak, a gyalogjárdák és a várakozóhelyek mentén lévő növényzet (fasorok, cserjék) védelmére, már nem lehet só-t használni, a kloridhatást minimálisra kell csökkenteni.

A rendelet nem mondja ki, mit lehet használni, így az marad az útüzemelő és a kertész dilemmája, ám egyre inkább előtérbe kerülnek a környezetvédelmi szempontok. Az EU tagországaiban sincs egységes szabályozás, mégis célszerű lenne a biztonságos megoldást jelentő és környezetbarát anyagok szakhatósági meghatározása. A betiltott útszóró só helyettesítésére szóba jöhet többek között a zeolit, a zeocal, a kalcium-klorid-pehely, de ígéretes szerként tartják számon az acetátokat is.

Lombhullás után tisztítsuk ki az esőelvezető csatornákat, nehogy a tavaszi hóolvadáskor az ázott levelek eltömődékeljék az ejtővezeteket. A kialakult dugulás elhárítása nagyon körülményes feladat, a szerkezet megbontását is igényelheti.

A kerti csapot a főelzárónál zárjuk el, de a vezetékben pangó vizet feltétlenül engedjük ki. A csap zárszerkezetét ezután állítsuk félig nyitott helyzetbe, hogy a hőtágulás feszültségei ne károsítsák a zárbetétet. A szerelvényeket a vízóraaknában nem védi a talaj melege. Puha ronggyal több rétegben tekerjük be a vízórá-t és a vezeték-et is, majd fóliával kössük át lazán, nehogy átnedvesedjen – a hőszigetelést ugyanis a laza anyagszerkezetben lévő áramlásmentes levegő biztosítja. Használhatunk a kereskedelemben kapható hőszigetelő csőhéjat is, de a

felhelyezésnél feltétlenül ügyelni kell arra, hogy egybefüggő legyen a védelem. A hótakaró az akna tetején játékosan kiegészítő védelmet ad, lehetőség szerint ne lapátoljuk le róla.

Az épület fűtésrendszerét, kazánunkat és kéményünket célszerű még a fűtési idény kezdete előtt átvizsgáltatni. Ajánlott még az ősz elején megtenni ezt, amikor a mesterek még nem olyan leterheltek, mint az első hideg napokon, amikor sokan szembesülnek az első problémákkal.

Havazáskor gondoljunk arra, hogy a ház körüli járda síkosság-mentesítése kötelező. Első lépés a hó eltakarítás, amelynek a megfelelő hólapát és seprű fontos kelléke. A bejáráshoz tegyünk nedvszívó lábtörlőt! Második lépés a síkosság megszüntetése. Régen a fahamu és a salak rendelkezésre állt e célra. Napjainkban a felületek sózása, fűrészpóros behintése az általános eljárás. A mezőgazdasági boltokban kapható nagy kiszérelésben az úgynevezett útszórósó (keverhetjük homokkal). A só használata terheli a környezetet, kifejezetten káros üledékes közetek alkalmazásánál, de hosszú távon a beton burkolatok is megsínylik. Ennél jóval kedvezőbb a fűrészpóros alkalmazása. Beszerzése ugyan körülményesebb, de teljesen veszélytelen a burkolatainkra, amelyek hosszú élettartama mindenképpen kifizetődővé teszi ennek az anyagnak a használatát.

Kertünkben az elhalt növényi részeket, leveleket össze kell gyűjteni (ha mód van rá, komposztálni), a hidegre érzékeny növényeinket télen is fagymentes helyre kell tenni.

Az alternatív csúszásmentesítő anyagok viszonylag drágák, és nem valószínű, hogy a közeljövőben mindenki számára könnyen elérhetővé válnak, addig is marad a jól bevált fűrészpóros, mulcs, homok, fahamu, faforgács vagy a gránitkő-zúzalék.

III. BIZTONSÁGOS LAKÓKÖRNYEZET

A fűtési eszközök biztonságos használatának szabályai

Minden évben több halálesetet okoz a szén-monoxid-mérgezés, ami pedig megelőzhető a fűtőberendezések, kémények rendszeres karbantartásával, ellenőrzésével, valamint szén-monoxid-érzékelő felszerelésével. Fontos, hogy az érzékelők működését rendszeresen ellenőrizzük, a szükséges karbantartásokat (elemcsere, tisztítás) elvégezzük.

- Legyünk óvatosak és körültekintőek, amikor nyílt lánggal üzemelő fűtő-, melegítő- vagy főzőkészüléket használunk.

- Csak engedélyezett, kifogástalan műszaki állapotú tüzelő- és fűtőberendezést szabad használni.
- A gázfogyasztó-berendezések üzemképes, biztonságos állapotban tartása a tulajdonos, üzemeltető felelőssége, aki köteles gondoskodni arról, hogy a berendezés műszaki biztonsági felülvizsgálatát öt évenként szakember elvégezze.
- A gázzal üzemelő készülékeket ajánlott a gyártók előírásainak megfelelően évente szakemberrel ellenőriztetni.
- Ellenőriztessük rendszeresen szakemberrel a tűzveszélyes folyadékkal (olajjal) üzemelő fűtőkészüléket. Ne a berendezés közelében tároljuk a fűtőanyagot. Fűtőanyagot csak a kihűlt állapotú fűtőberendezésbe szabad tölteni.
- Szilárd tüzelőanyaggal (fa, szén, szalma stb.) üzemelő berendezés közelébe éghető anyagot nem szabad tenni, a kipattanó szikra felfogására fémből készült és vízzel töltött szerkezetet használjunk. A tüzelőberendezés ajtóit állandóan tartsuk csukott állapotban. A berendezés tisztítását csak lehűlt állapotában végezzük. A hamut és a salakot lehetőleg lehűtött állapotában ürítsük fémkonténerbe. Forró hamut tilos üríteni épületben vagy annak közvetlen közelében, illetve ahol az tüzet okozhat, pl.: száraz aljnövényzet.
- A tüzelő-, fűtőberendezéshez csak a gyártó által ajánlott tüzelőanyagot szabad használni.
- A szilárd tüzelőanyaggal üzemelésű tüzelő- és fűtőberendezést csak szilárd tüzelő- vagy engedélyezett begyújtó anyaggal gyújtunk be és üzemeltessük.
- Nem helyezhetőek el berendezési tárgyak a fűtőtestek és a hozzá kapcsolódó füstelvezető csövek közelében.
- A gyermekeket tartsuk távol a fűtőberendezések újratöltésekor.
- A tüzelőanyaggal üzemelő fűtőberendezés használatakor győződjön meg arról, hogy a szellőzés megfelelő, így megelőzhető a szén-monoxid-mérgezés.
- A tartalék folyékony tüzelőanyagot megfelelően lezárva és jól szellőztetett helyiségben kell tárolni, lehetőleg a házön kívül.
- A gázzal üzemelő tűzhelyet ne használja fűtés céljára (nem biztonságos és mérgező gázok keletkezhetnek).
- Villamos hőszigetelő használatakor ne terhelje túl a hálózatot, közelébe éghető anyagot nem szabad helyezni. Ne használjon villamos berendezést, ahol az vízzel érintkezhet.
- Üzemelő fűtőberendezésbe körültekintően kell nyúlni, mivel a magas hőmérséklet, illetve a nyílt láng égési sérüléseket okozhat.

- Ne próbáljuk házilag magunk, vagy olcsó munkát ígérő „szakember” bevonásával javítani a gázfogyasztó készüléket, mert ahhoz speciális szerszám, alkatrész, kellő szakismeret és jogosultság szükséges.
- A gázfogyasztó-készülék lángörét tilos kiiktatni, működését műszakilag módosítani.

A kéményekkel kapcsolatos biztonság – a karbantartás fontossága

- Az erre kijelölt szervezet szakemberei a kéményeket éves gyakorisággal ellenőrzik. Saját biztonságunk érdekében tegyük lehetővé az ellenőrzést, engedjük be a kéményseprőt!
- Hibás kémény esetén a közszolgáltató előírja annak kijavítását.
- Közvetlen élet-, vagy tűzveszély esetén a kéményseprő köteles kezdeményezni az érintett készülék üzemen kívül helyezését.

Mit ne tegyünk:

Ne próbáljuk házilag magunk, vagy szakember nélkül javítani a kéményt, mert ahhoz speciális szerszám, alkatrész, kellő szakismeret szükséges.

Mire figyeljünk:

- A kémény használaton kívüli bekötő- és tisztító nyílását nem éghető anyaggal hézagmentesen lezárva kell tartani.
- Ne tömítsük el a régi nyílászárókat, ne takarjuk el a szellőzőket.
- Ha zárt helyen gázszagot vagy szúrós, fojtós égéstermék-szagot érzünk:
  - azonnal szellőztessünk,
  - zárjuk el a gázvezeték főelzáró szerelvényét,
  - ne használjunk szikrát okozó készüléket, eszközt (villanykapcsoló, telefon, gyufa, stb.)
  - hagyjuk el a helyiséget,
- kintről telefonon értesítsük a gázszolgáltatót.
- Ha fejfájást, émelygést érez:
  - szellőztessen,
  - zárja el az égéstermék visszaáramlását okozó készüléket,

- menjen szabad levegőre.

A szénmonoxid (CO) veszélyei, a CO jelző

- A CO, azaz szén-monoxid az égéskor keletkező melléktermék. Színtelen, szagtalan, ezért lehetetlen észrevenni. A szén-monoxid-mérgezés során hányinger és fejfájás jelentkezik elsősorban, de mivel a mérgezett általában elveszíti az ítélőképességét, ezért csak később ismeri fel ezeket a jeleket, így rendszerint tragédia a dolog vége. Sajnos tökéletes állapotban lévő kémény esetében is előfordulhat, hogy a szén-monoxid bekerül a lakás légterébe: elegendő a nagy erejű szél, ami visszafújja az égéstermékét a kéményen keresztül. Éppen ezért – még ha rendszeresen el is végezzük a kémény karbantartását – nem árt CO jelző készülék segítségével is óvni családunk életét.
- Kérjük, gondoljon arra is, hogy a nem kellően tömör kályhák, kandallók, füstcsövek, az elszennyeződött fürdőszobai átfolyós vízmelegítők, stb. egészségre ártalmas szén-monoxidot és nitrogén-oxidokat bocsátanak ki a környezetbe.
- A piacon számos CO mérésre alkalmas berendezést találhatunk, áruk 3-4 ezer forinttól 30-40 ezer forintig is terjedhet. Nagy általánosságban elmondható, hogy 7-8 ezer forintnál olcsóbb készüléket nem érdemes megvásárolni, érdemes áldozni a megbízható készülékre. Az alap berendezések sípolással jelzik, ha a szoba légterébe veszélyes mennyiségű szén-monoxid került, ám vannak komolyabb berendezések, amelyek gázfűtés esetén képesek elzárni az égéstérbe jutó gázt. Igaz, ehhez meg kell vásárolni a 10-15 ezer forint értékű mágnesszelepet is, de akinek anyagi lehetőségei megengedik, annak mindenképpen érdemes ennyit áldoznia családjá biztonságára.

A háziállatok gondozása télen- felelős állattartás

- A magyarországi éghajlati viszonyok között tapasztalható téli hőmérséklet többnyire nem okoz jelentős problémát háziállatainknak, néhány extrém hideg éjszakától és hajnaltól eltekintve. A természet bölcsessége révén a téli hideg nem egyik pillanatról a másikra áll be, a megfelelően táplált háziállatok az ősz során a fokozatosan csökkenő hőmérséklettel párhuzamosan téli bundát növesztenek.
- A hideggel szembeni érzékenység természetesen változó, egyes állatok nem tarthatók télen a szabadban.
- Kertben, szabadban tartott háziállatok esetében célszerű elkülönített helyet biztosítani számukra.

- Téli időszakban célszerű a szabadban tartott állatok fejadagját megemelni, kalória- és zsírdúsabb táplálékot biztosítani, ugyanis a testmelegük fenntartásához több energiát igényelnek.
- Szilveszterkor gondoskodni kell arról, hogy háziállatunk biztonságban érezze magát és ne legyen lehetősége a petárdák, tűzijátékok hallatán kárt okozni önmagában és a környezetében.

Felkészülés az energiaellátás hiányára

Alternatív fűtési módok

- Célszerű egyedi tüzelési megoldásokat (cserépkályhát, olajradiátort, kandallót, vaskályhát, villanykályhát, PB tüzelést) is kialakítani arra az esetre, ha valamiért kimarad a földgázszolgáltatás.
- A PB gázpalack felszerelése során fokozott figyelemmel kell eljárni, cserélni szükséges a tömítést és ellenőrizni (pl: szappanos vízzel) a csatlakozás tömítettségét.
- Sérült hibás PB palackot tilos felszerelni, azt vissza kell cserélni.
- Azokat a PB gázzal üzemelő fűtőkészülékeket, amelyek nincsenek a kéménybe kötve, vagy az égéstermékek szabadba történő kivezetése más módon nem megoldott, soha ne üzemeltesse folyamatosan zárt térben.
- A helyiség nagyságától és a fűtési fokozattól függően legalább egy-másfél óránként szellőztetni kell a helyiséget, mert a gáz az égés során fogyasztja az oxigént és ezáltal csökken a helyiség oxigénkoncentrációja, miközben jelentős mértékben nő a széndioxid mennyisége.
- Hagyományos tüzelőberendezés (pl. kandalló) használata esetén különös figyelemmel kell lenni a tűzmelegedésre és a füstelvezetésre.
- A cserépkályhánál, kandallónál, vaskályhánál ügyelni kell a szikra kipattanásra, mert az tüzet okozhat.
- A gázszolgáltatás ideiglenes kimaradása esetén el kell zárni a fűtőkészülék záró csapját.

Tartalék-eszközök áramszünet idejére

Az alternatív világítási eszköz és módszer használata esetén kiemelt figyelemmel kell lenni a tűzbiztonsági szabályok betartására. Javasolt megoldások:

- Legyen kéznél gyufa, öngyújtó, gyertya, mécses, működő elemlámpa (tartalék elemmel), petróleumlámpa (tartalék petróleum), palackról működtethető gázlámpa, elektromos lámpa stb.
- Tartson üzemképes állapotban elemről működtethető rádiót, és biztosítson hozzá tartalék elemeket.
- Az elemről működtetett kommunikációs eszközökön folyamatosan hallgassa a híreket.
- Áramtalanítsa az elektromos berendezéseket, hogy visszakapcsolásnál ne sérüljenek meg.
- Villanykályhafűtés esetén szerezzen be más hordozható fűtőtestet, tűzhelyet.
- Halmozzon fel tartalékokat tüzelőanyagból.
- Készítsen elő meleg ruhákat, gondoskodjon néhány napra elegendő ivóvíz, élelmiszer, gyógyszer, kötszer beszerzéséről.

Segítségkérési lehetőségek

- Elektromos áram- és gázszolgáltatás egyidejű, tartós kimaradása esetére javasolt az átmeneti szállás megoldása rokonoknál, ismerősöknél;
- Az áram- és gázszolgáltatás kimaradása esetén kérjen segítséget a szolgáltatók havi, rész- vagy éves számlán lévő hibabejelentő telefonszámán;
- Kérjen segítséget a szomszédoktól, a ház közös képviselőjétől, a települések helyi lapjaiban és társasházak hirdető tábláin olvasható segélyhívó telefonszámok valamelyikén;
- Mobiltelefonja legyen üzemképes, feltöltött.

Ha a települést elzárja a hó

Azokon a településeken, ahol már a korábbi években tapasztalták, hogy nagy mennyiségű hó, hóvihár esetén az utak járhatatlanná válnak, valószínűsíthető e jelenség megismétlődése. Érdemes ezeken a településeken felkészíteni a háztartásokat a néhány napig tartó elzártságra:

- Tartalékoljon meleg ruhákat,
- Gondoskodjon néhány napra elegendő ivóvíz, élelmiszer, gyógyszer, kötszer beszerzéséről,
- Biztosítson a lehetőségeinek megfelelő tartalék energiaforrást (pl: aggregátor és üzemanyag, palackos PB gáz),
- Gondoskodjon a segítségkérés és kapcsolattartás lehetőségeiről,

- Kövesse figyelemmel a híradásokat, időjárás előrejelzéseket (rendelkezzen elemes rádióval is).

Tájékoztatási lehetőségek

Egyes útszakaszok téli üzemletetésével kapcsolatos információkat és az üzemeltető elérhetőségeit (telefon, e-mail) megtalálja a **Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ** honlapján (<http://www.3k.gov.hu>) vagy az www.utadat.hu weboldalon.

Az útviszonyokról és a közlekedési helyzetről a közútkezelő központi **Útinform,**

Tel.: +36/1-336-2400

Tel.: +36/1-336-2401

Tel.: +36/1-336-2402

Tel.: +36/1-336-2403

vagy megyei diszpécserszolgálatain, illetve a közútkezelő honlapján www.kozut.hu lehet információkat kérni. További információk az időjárásról az Országos Meteorológiai Szolgálat honlapján: www.met.hu

Segítségnyújtás krónikus betegek, várandós kismamák, egyéb ellátásra szoruló személyek számára

Különösen fontos, hogy a krónikus betegek, várandós kismamák, vagy más olyan személyek, akik rendszeresen gyógyszert szednek, vagy egyéb kezelésre szorulnak, felkészüljenek a téli rendkívüli időjárási körülményekre.

Javasolt, hogy állítsanak össze „készenléti csomagot”, amelyben megtalálják gyógyszereiket és a kezeléshez szükséges eszközöket, illetve ha hosszabb ideig elzárja a településüket a hó, akkor is tudjanak magukról gondoskodni, vagy tudjanak megfelelő helyről segítséget igényelni. Ennek érdekében tároljanak otthon megfelelő mennyiségű tartós élelmiszert és folyadékot, valamint jelezzék helyzetüket az egészségügyi és szociális ellátó intézményben.

A várandós nők a szokásosnál is gondosabban készüljenek fel a váratlan elindulásra a megfelelő csomag összekészítésével. Amennyiben a kismamát magángépjárművel szállítják a kórházba, elindulásukat és az útvonalat jelezzék a kórház felé.

Valamennyi esetről javasolt, hogy a betegek, kismamák a közvetlen szomszédjaikat tájékoztassák helyzetükről – a szomszédok legyenek figyelmesek a rászorulókra és hívjanak segítséget, ha rendkívüli eseményt tapasztalnak.

Közszolgáltatás téli időjárási körülmények között

A téli időjárás általában akkor okoz problémát, ha a hőmérséklet tartósan és jelentősen alacsonyabb a megszokottnál, illetve ha a hosszantartó, vagy intenzív csapadékhullás miatt a megszokott mértéket jelentősen meghaladó mennyiségű hó esik.

Az ilyen szélsőséges téli időjárás nem túl gyakori, bekövetkezésére azonban számítani lehet. A hőmérséklet jelentős mértékű csökkenését az időjárási szakemberek viszonylag nagy pontossággal előre tudják jelezni, így általában van idő a felkészülésre. Ebben az időszakban célszerű naponta megtekinteni az **Országos Meteorológiai Szolgálat** honlapját <http://www.met.hu>.

A nagy hideg hatására a vegyi üzemek kültéri területén lévő szerelvények lefagyhatnak, az érzékelők működésképtelenné válhatnak, a csővezetékben lévő anyagból a víz kifagyhat, mely duguláshoz, esetleg a csővezeték töréséhez vezethet.

Az elektromos áram felhasználásának várható növekedése miatt **átmeneti zavarok keletkezhetnek az áramszolgáltatásban**, amely befolyással lehet egyes folyamatirányítási rendszerek működésére.